Ketabton.com

د مرحوم مولوی محمدپذیرآخندزاده ژوند لیک

لیکوال : محمدبشیرمدني

کال : ۱۴۴۳ هـ ق / ۲۰۲۲ م

ketabton.com - The Digital Library

ketabton.com - The Digital Library

سریزه 4
دمرحوم مولوی محمد پذیررحمه الله تعالی لنډه پیژندنه : 5
شهرت ئی : 5
ولادت یی : 5
علمي ژوند یې :..... 5
- 6
سیاسی ژوندئی : 6
په افغانستان کې د کمونیزم خپرېدل:..... 7
دهجرت لار: 8
دچک د ولسوالي فتحه :..... 10
د چک او جلکې په ولسوالیو د روسانو یرغل:..... 13
دریمه ورځ روسانو د بیک سمند او چک په لور پرمختک : 15
په اړه ئی دخپلو دوستانوخرګندونی :..... 16
-بناغلی قاضی سید احمدشاه آغا وائی :..... 16
۲- د مرحوم قاضی صاحب محمد پذیرپه یاد :..... 19
(قاضی محمد حسن اسلامی د مرحوم قاضی صاحب دهجرت او جهاد دسختوورځوملګرئ یادښت) . 19
3- دزبیر شفیقي نظرمخکې د هجرت په لارکی تیرشو 21
خاتمه 22
دمنابعو فهرس 23

ketabton.com - The Digital Library

سریزه

الحمدلله رب العالمین، والصلاة والسلام علی سیدنا محمد، وعلی آله وصحبه أجمعین، اما بعد:

د افغان ولس تاریخ له هغو سپیڅلو شخصیتونو سره ویاړي چې د دین، علم، مبارزې او غیرت په ډګرکې یې ځانونه قربان کړي دي. د دوی ژوند زموږ د نسلونو لپاره مشعل‌راه او د لارې څراغونه دي.

د مرحوم مولوی محمدپذیر آخندزاده رحمه‌الله ژوند د علم، هجرت، جهاد، تقوی، او فداکاری یوه ژوندی بیلګه وه. هغه نه یوازې یو عالم او قاضي و، بلکې د دین یو مخلص داعي، د ولس خدمتګار، د جهاد مخکښ مبارز، او د اسلامي ارزښتونو یو ثابت قدمه مدافع و. دا کتاب د ده د ژوند لیک، جهادي مبارزې، هجرت، قربانی، او خدماتو ته یوه وفادارانه کتنه ده، دالیکنه په ډیره مینه او صداقت ترتیب شوې ده.

دا لیکنه نه یوازې د یوه فرد د ژوند تاریخي ارزښت څرګندوي، بلکې د یو ټولنیز واقعیت او د اسلامي نهضت د یوه مهم فصل روایت هم کوي، چې د تاریخ پاڼې پرې روښانه دي.

امید لرم، چې دا اثر به د علمي او تاریخي مطالعاتو لپاره یو ارزښتناک مآخذ وي، او د ځوان نسل لپاره به د الهام سرچینه وګرځي.

وما توفیقي الا باللهعلیه توکلت والیه أنیب

محمد بشیر مدني دمرحوم قاضي صاحب کشرزوی

ketabton.com - The Digital Library

دمرحوم مولوی محمد پذیر رحمه الله تعالی لنډه پیژندنه :

شهرت ئی :

مولوی محمدپذیر دمرحوم مولوی محمدیاسین زوی اود کندل خان لمسی دی ، پلاریی مولوی محمد یاسین خپل دینی درسونه په وردګوولایت کې تکمیل ، اودپخوانی دود سره سم دوردګو ولایت دچک دولسوالی د بیک سمند درې دجلیل په کلی کی امام شو.

ولادت یی :

مولوی محمدپذیر رحمه الله هم په همدی کلی کی په ۱۳۱۹هش کال کې دنیا ته خپلې سترګې وغړولی .

علمي ژوند یې :

-دخپل پلارڅخه ئی لومړنی زده کړی پیل کړې خوپه وړوکوالی کی ئی دیتیم والی څپیړه پرمخ وخوړله خوددې سره سره ئی هم خپلوزده کړوته دوام ورکړ، درسونه ئی لانه وه ختم کړی چی مورئی هم وفات شوه ، بیائی دمروجه علوموپه پوره کولوسره دجلیل دکلی ترڅنګ د ټټنګ په کلی کی دجومات امام شوخوداچی دحدیثودمبارک علم سره ئی زیاته مینه درلوده دصحاح سته ؤدلویی دوری دپاره په کاپیساکی دتګاب سیمی ته لاړاوهلته ئی په ۱۳۵۱هـ ش کال کی په (الجامعه الاسلامیه المحمدیه الشریفیه) کی چی دمیاګل جان آغا تراهتمام اوسرپرستی لاندی وه (اوپه هغه وخت کی ئی دپوهنتون سره مشابهت درلود) لویه دوره تکمیل کړه ،

-دحدیثو دمبارک علم سره د ډیرې مینې یومثال یی وړاندې کوم کله چې زه په مدینه منوره د حدیثو پوهنځی کې محصل وم نومادځان سره څه کتابونه راوړل ، په هغه کې یوفتح الباری دصحیح البخاری

ketabton.com - The Digital Library

شرح وه کله يې چې کتاب واخيست تردېروخته يې خپل زړه ته نيولی او ډيرخوشحاله وه ، زمورملګروبه تحفې راوړې اومابه کتابونه راوړل !

-کله چې مولوی صاحب رحمه الله لويه دوره تکميل اوبيرته خپل کلی اوامامت ته راوګرځيد دحديثودمبارک علم په خپراوی ئی پيل وکړزيات شميرشاګردان ئی وروزل چی ډيرئی دجهاد په ليکوکی ښه وځليدل اوخپله علمی ورتيائی وښودله ،

-داچی دعلم اوپه ځانګړی ډول دحديثودمبارک علم سره ئی زياته علاقه اومينه درلوده نوزيات شميرعلمی آثارئی دبی دينه کمونستانو په راتګ سره وسوځيدل اودخاوروسره خاوری شول ، يوځه تيت پرک آثاريی مارا ټول کړي که الله جل جلاله توفيق راکړ ان شاء الله تعالی ترتيب به يې کړم.

سياسی ژوندئی :

داچی مرحوم مولوی صاحب ديوويښ ضميرځښتن وه په هروخت کې به دمسلمانانو په غم غمجن اوخفه وه دنظام بی عدالتی اوفحاشی خپرولوبه ډيرځوراوه چې په همدې وخت کې د کمونستانو لخوا په اخبارکې يوکارتون خپور شو، چې (ما به مرد ۹ زنه جای نداريم)، يوفلم وښودل شو، چې ويل يې ما(تا به کی بګويم که خدا است).

-او همدارنګه کله چې په 1349 شمسی کال مرتد بارق شفيعی په لينن درود ويلی وه ، [1]دا اوداسې نور ټول اعمال ددې لامل شول، چې هغه څوک چې اسلامي فکر لري، دې ته وهڅېږي چې د خپل فکر لپاره کاروکړي، په دې برخه کې علماؤکرامو د پل خشتي جومات مخې ته ډېره لويه مظاهره وکړه. نود ظاهرشاه

[1] - دغې موضوع ته شفيقی صاحب هم په اسلامی پاڅون نومی کتاب کی ليکنه کړی خو حقی يی حق دار ته ندی رسولی ص 14

ketabton.com - The Digital Library

فاسد نظام هم په ټولونارواؤکی ککړوه اودهیواد علمای کراموهم خپل مسؤلیت وباله چی نظام خپلوبی لاریوته متوجه اوخپله ورسپارل شوی دنده تریوې اندازی ترسره کړی چې په ترڅ کی ئی د پل خشتی په جامع جومات کی سره راټول اوپه سوله ایز لاریون ئی لاس پوری کړچې مرحوم مولوی محمدپذیر رحمت الله علیه هم په کې ګډون وکړ.

-چی بیا وروسته دداودخان کودتا رامنځته شوه چی دظاهرشاهی نظام څخه دبدی ، بی دینی ، اوپه مسلمانانو باندی ئی دظلم کچه ډیره اوچته وه دمسلمانانو څخه بندی خانی ډکی اوکمونستانوته ئی په ملکی اونظامی چاروکی زیات قدرت اواوچتی چوکی ورکړی داځکه چی کمونستانوپه ځوانانو کی زیات کار کړی وه نومسلمانان هم دغی خلاته متوجه شول ، اومولوی صاحب هم پخپل وارسره دځوانانو تربیی ته پام راواړاوه چی بی شمیره ځوانان ئی دکفاروسره دهراړخیزې مقابلی په موخه وروزل چی دوخت په تیریدوسره دمسلمانانو اوکمونستانوترمنځ واټن زیات اوبالاخره دغوایی په اوومه د۱۳۵۷ هش کال باندی کمونستانودقدرت واګې په لاس کې ونیولی.

په افغانستان کې د کمونیزم خپرېدل:

-شوروي اتحاد د کمونیزم نظریات افغانستان ته راصادرکړل، ترڅو لدې لارې افغانستان تسخیرکړي، افغانان په خپل کتارکې ودروي، د عربو بحرته په رسېدو د عربو د تېلو منابعو او نورو اقتصادي اهدافو ته ځان ور نېږدې کړي، او هم پدې ټوله سیمه کې د غرب د نفوذ مخه ونیسي.

-د دې عقائدو له خپرېدلو وروسته په هېواد کې (د افغانستان ډېموکراټیک ګوند) په نامه د کمونستانو حزب رامنځته شو. دې ګوند په افغانانو کې د خپلو نظریاتو د خپرولو لپاره جریدې رامنځته کړې چې په هغو کې یوه د نور محمد ترکي د څانګې لخوا د بارق شفیعي په مشرۍ د (خلق) او (بله) د ببرک کارمل د

ketabton.com - The Digital Library

ځانګې لخوا د سلیمان لائق په مدیریت د (پرچم) په نامه ونومول شوې. له څه وخت وروسته د نور محمد ترکي او ببرک کارمل تر منځ اختلافات رامنځته شول چې د دې ګوند د تقسیمېدو سبب شو. د نور محمد ترکي پلویان د خلق په نامه سره را غونډ شول، او د ببرک کارمل پلویان د پرچم په نامه، خو دواړو ډلو به په رسمیاتو کې ځان (حزب ډېموکراتیک خلق افغانستان) نوماوه.

-دوئ د ظاهر شاه د حاکمیت په وخت کې په ښکاره په فعالیت پیل وکړ. په افغاني مکاتبو، لیسو او تعلیمي مراکزو کې یې فعالیتونه شروع کړل، او د ځان لپاره د پلویانو د روزلو په مقصد یې تقریبا په ټول افغانستان کې فکري او تربیوي حلقې تأسیس کړې. دوئ په دې فعالیتونو او حلقو کې د کمونستو ادیبانو، فیلسوفانو، لیکوالو او سیاسي رهبرانونو په تېره د لینن فکري ادبیات او کتابونه تدریسول، روسي او کمونستي ناولونه، مقالې، فلسفه، عقاید او کتابونه به یې ژباړل او بیا به یې د خپلو پلویانو په واک کې ورکول[2].

دهجرت لار:

-محمد زبیر شفیقی لیکي : دثوردکودتا څخه وروسته لومړي کسان چې دهجرت لاړې ونیوله ..... مولوی محمدپذیر اوملنګ دهغه زوی وه [3].

-داچې مرحوم مولوی صاحب دویښ احساس خاوندوه دخپل ایمانی احساس اودینی مسؤلیت په سرته رسولوسره ېې دهجرت لارغوره وبلله په منطقه کې ېې نورژوند تریخ شود ټینګ دکلی دمرحوم حاجی صاحب عبد الغنی او دهغه د ځوی میرولی په ملګرتیا دهلمند ولایت د مرجې ولسوالې په نهم بلاک کې چې د

[2] - کابل ټکی کام د مولوی عبد الهادی لیکنه .
[3] - اسلامی پاڅون ص 43- 44 .

ketabton.com - The Digital Library

مولوی صاحب د ماما زامن هریو هدایت الله خان او عتیق الله خان په نوم اوسیدل دهغوی سره یی درې میاشتې تیرې او بیرته کلی ته راستون شو .

-داچې زما مشر ورور مرحوم استاد ملنګ مخکې پیښورته تللی وه لاراو ګودر ورته معلوم وه کورته راغی ، پلار او زوی دواړه سره یوځای د مشورې څخه وروسته په دی سلاشول چې سبابه ان شاء الله هجرت کوو

-زه چې په هغه وخت کې وړوکی وم دپلارسره مې یوځای د ټټنک د کلی مو ماښام ناوخته قولک لنګرته درسیدو په هیله حرکت وکړ دکلي نه چې راووتو وضع ډیره زیاته خرابه وه هرلوري ته دکمونستانودپلویانوکوکارې اودهوراهوراسورې وهل په ډیر درز سره روانه وه ،

- کله چې د لنګردښتې ته راورسیدو نو دخلقیانوچیغې زیاتې شوې باران اوریده ډیریخ وه شپه په راتلووه هلته په ادیره کې څه موده پاتې شووزه بالکل حیران وم چې چیرته روان یو او څه به کیږي کله چې شپه په ټینکیدوشوه دخلقیانو چیغی او سورې هم څه ناڅه په کراریدوشوي .

- مولوی صاحب مرحوم پاڅیده ماویل : کاکاچیرې ځو ، هغه روان شو او زه ورپسې شوم ، دلنګردکلی څخه دقبلې خواته یوکور جوړشوی وه چې داد بسم الله ماماوه او میرمن یې دقولک دکلې وه موږبه ترور(خاله) ورته ویله هلته ورغلوددروازې ټکیدل خو یوناشونی کاروه بام ته مو تیرې وروا چولې هغوی په ډیره ویره ورو ورو غږ وکړ څوک یې ، زما کاکا خپل ځان ورته معرفی کړ او دروازه یې خلاصه کړه چې هلته څه وخت په ویښوپاتې شوو دسهار درا ختو څخه مخکې ددوی دکورڅخه ووتو او قولک ته مو ځان ورساوه هلته زما دخاله کوروه چې خاوند یې محمد انور نومیده بیاوروسته زما خسرهم شو هلته مو دغه شپه تیره کړه .

ketabton.com - The Digital Library

-ماسپښین مهال زما مشرورور استاد ملنګ مرحوم هلته راغې اودشپې دقولک دکلي څخه دهجرت په لورروان شول ، زه بیرته ټټنګ کلی ته ستون شوم ، اودوي دواړو پیښورته هجرت وکړ، لکه څنګه چې مولوی صاحب دیوویښې ضمیر څښتن وه او لادمخه دافغانستان داسلامی حزب سره ئې اړیکی درلودې نو په ورسک نمبریوسیمه کې چې دګوتو په شمیر مجاهدین هلته رسیدلی وه ورسره یوځای شو.

دچک د ولسوالي فتحه :

-شفیقی صاحب لیکي : درهبری له مرکز څخه په 1357 او 1358 شمسی کلونوکې ..... اوملنګ (چې زمامشرورور دی) جلا جلا وردګوده راولیږل شول ترڅو دسیمې وضعیت درک او له ورښودل شویو کسانوسره اړیکې ټینګې کړي ،[4]

-دکفارو په ضد دخلکوکرکه زیاته شوه چې پدې هکله دغه ډګر ته دسیمې یو شمیرمؤمن کسان شامل شول او عملاپې دکفارو په ضد دجهاد سنګرته وردانګل چې دپاڅون په زمینې برابرولوکې پې ددایمیردادو علاقه داری په سطحه ..... ملنګ (زمامشرورور) او ځینې نورکسان دیادولو وړدي ، په عمومي ډول دغه وروښوته په مستقیم ډول له مرکزي حوزې څخه دشهید مدیر محمد ولی خان او ځینې نورو وروښولخوا هدایت ورکول کیده وروسته بیادغه تیت او پرک فعالیتونه د ..... ملنک او ځینونورو په هڅه اوهاند سره یو او متحد شول .[5]

- شفیقی صاحب لیکي :

- اسلامی پاڅون ص 56.[4]
- اسلامي پاڅون ص 58 .[5]

ketabton.com - The Digital Library

-دخوات بیک سمند او اله سنګ حوزه ، د ملا[6] محمد پذیرزوی ملنګ چې دپیښورڅخه دحوت په میاشت کې سیمې ته راغې اوپه سیمه کې دعلیشې ، انبوخاک ، اله سنګ ، بیک سمند او ګودډه له ځنوکسانوسره یې په فعالیت پیل وکړ،

-دیادونې وړده : چې کوموکسانوچې له ملنګ سره ارتباط پیداکړ، له هغه څخه یې پخواله حزب سره اړیکې درلودې خو ملنګ ورته دمرکزیت حیثیت غوره کړ.[7]

- داسلامی تحریک دمرکزي حوزې اودرهبری له مرکز«پیښور» سره ملنګ ..... او ځینې نورکسان په تماس کې وو،چې دغه وروښولومړی په سیمه کې ځانګړي ځانګړي دفعالیت ساحه درلوده وروسته دغه ساحې سره ونښلول شي اوپه یوه قوماندې په بریالي پاڅون سره سرته ورسیدې . [8]

- کله چې محمد امین ماما له پیښورنه راغې دسیمې او مرکزي حوزې درابطه په حیث یې کار پیل کړ ، وروسته بیا ملنګ ..... هم په پراخو فعالیتونولاس پورې کړ.[9]

- دټوپکو دویش په جریان کې آوازه خپره شوه چې هزاره ګان په وردګوحمله کوی ددی کارپه جریان کې چې څه تدبیرونیسې دجوزاپه اتمه نیټه لاندی کسان سره جرګه شول : ..... ملنګ ، او ځینونوروکسانو دحسین کلاپه غره کې غونډه وکړه چې په نتیجه کې : ..... اوملنګ دعلاقه داری او هزاره ګانو داطمئنان

---

[6]-داد شفیقی علمیت او تربیه ښکاره کوي .
- اسلامی پاڅون ص 84.[7]
- اسلامي پاڅون ص 83-84. [8]
- اسلامی پاڅون صی 86 . [9]

ketabton.com - The Digital Library

او ارتباط لپاره واستول شول، شپه یې په ګودې کې تیره کړه سباپه دالان کی یی د (علاقه دار صاحب) [10] عبد الکبیرخان او نورو مجاهدینوسره یی وکتل . [11]

- دکردن مسجد په مجاهدینویو زیری وشوچې دمجاهدینو د ډاډ او اطمئنان سبب شو او هغه داچې دپردیسو مهاجرینولومړی کاروان د نومورو مجاهدینوسره یو ځآی شو ، چې دچک دولسوالی څخه ..... محمد نذیر ، مولوی محمد پذیر..... دلومړي ځل لپاره سیمې ته ورسیدل دچې دسیمه والو لخوا یې بې ساری ښه راغلاست وشو.[12]

- دسرطان په دولسمه نیټه یوه لویه غونډه جوړه شوه چې دتیروغونډو پرګدون والوسربیره دغه کسان نورهم په کې شامل شول ..... مولوی محمد پذیر..... اونور. [13]

-کله چې دوردګوولایت دچک ولسوالی د ۱۳۵۸ هـ ش کال د زړورو مجاهدینو په لاس فتحه شوه نو مرحوم مولوی صاحب لومړنی کس وه چې د مجاهدینو په اتفاق سره په منطقه کی دقضا ء چاری وروسپارل شوی چې پدی سره دمجاهدینو لومړنی قاضی وټاکل شو خوکله چې ولیدل شو چې دعلمیت ، خدای ورکړی استعداد ، اوپوره زړورتیا څښتن دی نونورو اسلامی تنظیمونوهم دده په ټاکل کیدوسره څه اعتراض ونکړ اوپدی سره یومنتخب جهادی قاضی وټاکل شو.[14]

---

[10]-د لیکوال لخوا .
[11] - اسلامی پاڅون ص 91- 92 .
[12] - اسلامی پاڅون ص 126
[13] - اسلامی پاڅون ص 128 .
[14] - دقاضی سید احمد شاه آغا خاطري .

ketabton.com - The Digital Library

د چک او جلګې په ولسوالیو د روسانو یرغل:

۱۳۵۹ کال د اسد د میاشتې پنځمه د روژې د میاشتې۱۳ نیټه روسانو د سید آباد د ځپلو سره مل د چک ولسوالۍ په لوري هم یرغل پیل کړ . د چک ولسوالي چې ټولې سیمې پې د ۱۳۵۸ کال دعمومي قیام په ترڅ کې د حکومت له واکه ووتې او کمونست حکومت تیر یو کال څو ځله هڅه وکړه چې د دې ولسوالۍ واک بیرته تر لاسه کړي ، خو دوی هر ځل د ماتې په ګاللو او ډیرو تلفاتو په ورکولو به بیرته شاتګ ته اړ کیدل . دا ځل روسانو غوښتل د حکومت دا تللی عزت بیرته را وګرځوي او دا ولسوالي له سره فعاله کړي نو پې د سلګونو ټانکونو او زرګونو عسکرو په ملاتړ د چک په ولسوالۍ برید وکړ .

-د تیرو جګړو د تعامل له مخې به ، چې کله هم دولتي ځواکونو په چک د حملې پلان ونیو ، نو مجاهدینو به د چک د درې د لومړۍ برخې کلي د دې کبله چې خلک زیانمن نشي د ولسوالۍ نورو برخو او یا نیژدې غرونو ته لیږدول ، ځکه په تیرو قوو کې دا کلي ډیر ځوریدلي ؤ یو ځل له دې وړاندې د ګلي د کلي ۲۰ کورونه دولتي قواوو وسوځول، بل ځل پې درمندونو ته اور ورته کړ،چې په یوه ځل د استاذ ظفرخان درې جریبه شولې وسوځیدې، دا ځل هم د معمول په شان د چک د لومړۍ برخې خلک د علیشي د غرونو په لوري روان ؤ

. -نو له همدې امله د ملکي خلکو تلفات هم ډیر زیات شول چې د پیښې اصلي جریان د فرید د کلي اوسیدونکی ګل مرجان د عبد الله جان زوی داسې بیانوي:

-سهار وختي اوازه خپره شوه چې د توپ په دشته کې د روسانو لویه قوه راټوله او غواړي د چک په ولسوالۍ حمله وکړي په دې سره د ډیرو کلیو څخه د قتل عام له ویرې ډیر خلک د علیشې د غره په لور له ښځو او ماشومانو سره روان شول ، د لمر ختلو سره ځینې خلک غره ته ورسیدل او ځینې لا په لاره روان ؤ ، چې د توپونو او راکټو د ډزو باران جوړ شو .

ketabton.com - The Digital Library

-بل خوا مخکې تر دې چې مجاهدین سنګرونو ته ورسیږي ، روسې عسکر ددوی تر شا له هلېکوپټو پلې شول، ګڼ شمیر هلیکوپټرو د علیشې د درې په غونډیو کې عسکر پلې کړل ،) د ټیرو یرغلونو په خلاف دا ځل روسانو خپل تکتیک بدل کړی ؤ ، په کوم مورچل کې به چې مجاهدینو جګړه کوله روسانو به په هلیکوپټر و کې پوځیان ددوی تر شا پلي کړل ، له ځمکې او هوا به یې مجاهدین تر برید لاندې ونیول ،د شاته تلو لارې به یې پرې بندې کړې ،په دې ډول د مجاهدینو تلفات په ټولو وردګو کې زیات شول ،د چک ولسوالۍ په) ګرداب او شاه قلندربابا (علیشه ،بیک سمند ،آب پران ،ګردن مسجد ، او د بوم تنګې په مورچلو کې سختې مقابلې وشوې (د حزب اسلامي مجاهدینو) د ملک امیر خان په مشرۍ چې په علیشه کې یې مرکز درلود او دحرکت او جمیعیت یو یو ګروپ هم همدلته ؤ(دروسانو سره جګړه پیل کړه ،د روسانو ټانکونه ناوخته په ۱۲ بجو د لنګر ډاګ ته راورسیدل ، او ګڼ شمیر هلیکوپټرو په مجاهدینو بمبارد کاوه بلې خوا ،روسانو په لویو توپونو د علیشې دره او غرونه له لیرې واټنه ویشتل، د روسانو پلو عسکرو د ګډعلي څخه تر علیشې پورې په ټولو کلیو کې چې څوک مینډل نو یې ووژل ، په ملی خیلو ، سیدانو، فرید کلیو کې یې خلک قتل عام کړل ، له بل لوري کومې کډې چې په لاره دغره خواته روانې وې د درې په منځ کې تر برید لاندې راغلې او زیاتره همدلته ووژل شول ، روسانو تر ۱۲ بجو پورې د مجاهدینو مقاومت ختم کړ، ځینې شهیدان او نورو د علیشې غره او د بیک سمند درې ته شاتګ وکړ.

-روسانو د بیک سمند او د چک د ولسوالۍ په لوري پرمختګ وکړ، ماښام مو د شهیدانو په راټولولو او دفن کولو پیل وکړ ،

په لومړۍ شپه مو ۴۰ تنه شهیدان دفن کړل ، دا چې روسانو لا شتون درلود ،ونه توانیدو پاته شهیدان دفن کړو ، نو نور ۳۶ تنه مو په دوهمه شپه دفن کړل).په دې ورځ ټولټال په ګرداب کې) ۱۲ (تنه ،په علیشه کې) ۶۰ (تنه او په بیکسمند کې) ۴۸ (تنه شهیدان شول .

ketabton.com - The Digital Library

دریمه ورځ روسانو د بیک سمند او چک په لور پرمختګ :

-هلته په بیک سمند[15] کې یوشمیر نورو مجاهدینو ،په یوې دهشکې سره تر ماښامه جګړه وکړه ،د خوات د سیمې مجاهدین په آب پران کې د بت د غاښې ښې لوري ته سهار تر ماښامه ایماني غیرت وځلاوه ، روسان چې ددوی له ماتولو ناتوانه شول ،په زهري مرمیو یې د آب پران تنګی وویشت ،او مجاهدین یې شهیدان کړل چې شمیر یې) ۲۲ (تنه ؤ (ددې شهیدانو په نوم د چک د بازار سره یو څلی هم جوړ دی ،چې نومونه یې پرې لیکل شویدي. چې متأسفانه زه و نه توانیدم ددی شهیدانو نومونه تر لاسه کړم ، که څوک یې په کمنټ کی ولیکي ډیره مهربانی به یې وي .

-همدا شان دې قوې د چک په خلیلي کې د آغاجان د عبدالخالق د زوی کور بمبارد کړ،چې کور یې وران او یوه لور یې شهیده شوه ،همدا شان د سردار خان کور یې بمبارد کړ،یوه ۱۵ کلنه لور یې شهیده شوه ، د سپین ګل د سخي جان د زوی کور یې بمبارد کړ،چې کور او مال یې ټول له منځه ولاړل، همدا شان د نوموړي کلي یوه تن مؤمن د ګل نبي زوی په پټي کې غوښتل روسان په لور ووهي چې بیا یې شهید کړ .دا قوه د چک څخه د بوم په لوري پرمخ ولاړه په بوم کې د مرحوم حاجي احمدجان او ملاظاهر جان په مشرئ سخته جګړه وشوه ، چې احمدجان ټپي او ظاهر جان له یو شمیر نورو مجاهدینو سره شهید شو ، قوه نوره هم پرمخ ولاړه او تر دې چې جلګې ته هم ورسیده ، په تنګي سیدانو کې د جلګې د مجاهدینو عمومي قوماندان بسم الله خان او یوشمیر نورو مجاهدینو ،په میرانه خپل موچلونه وساتل ،تر څو چې شهیدان شول.

---

[15]- شوو چې د ژمي تیریدو وروسته زموږ فامیل هم پاکستان ته مهاجر شوو . موږ د ټټنګ دکلی څخه سهار وختي دکورنو سره ووتلو کله چې دحسین کلاځخه تیرشوو کورو چې د اردو څخه وراندې روسانو خپل عسکر د طیارو څخه ښکته کړي وه نو یوه دهشکه وه چې مجاهدینو تر ماښام پور ی د روسانو مخه نیولې وه بیا ماښآم روسان راتیرشول ښځې او ماشومان دجلیل کلی ته لاړل ددې څخه وروسته موږ عربانو دری د کوډی کلی ته مهاجر

ketabton.com - The Digital Library

-تر لسو ورځو وروسته د روسانو او داخلي کمونستانو دا لوی لښکر بیرته کابل ته راوګرځید ،داچې په جلګه او د چک ولسوالي په نورو سیمو کې روسانو څه وکړل زه یې د معلوماتو په راټولولو بریالی نه شوم ،نو له لوستونکو څخه بښنه غواړم . او هیله لرم چې ځوان لیکوالان له ما سره مرسته وکړي د هغو شهیدانو نومونه را ټول او په کمنټ کې ولیکي په ټولیزه توګه ددې قوې د راتګ څخه تر بیرته ګرځیدو پورې د وردګو په ټولو سیمو کې) ۱۲۰۰ (تنه په شهادت ورسیدل چې په لسو ورځو کې ددې ناورین همدا نتیجه وه،چې وردګو وځکله[16].

-بیاکله چې داسلامی تنظیمونوخپل منځې جګړې پیل شوی مرحوم مولوی صاحب محمد پذیر بیا پیښورته راغی اود ژوند په پای کی دوینی په سرطان اخته شو چې تقریبا دځلورو میاشتو مریضی څخه وروسته دپنجشنبی په شپه ۱۷ / ۲ / ۱۳۷۳ هش کال چې د (می) میاشتی داوومی نیټی ۱۹۹۲ میلادی کال سره سمون خوری دهجرت په دیارکی ئی دتل لپاره ددی فاني دنیا سره خدای په امانی وکړه .

روح ئی د ښاد یاد ئی دتل وی .

په اړه ئی دخپلو دوستانوځرګندونی :

۱- دجهاد د وتلی مشر او د مرحوم مولوی محمدپذیررحمه الله تعالی د سنګر د نړدی ملګری ځرګندونی په لاندی ډول سره پیلیږی : [17]

-ښاغلی قاضی سید احمدشاه آغا وائی :

-د ۱۳۵۸ هـ ش کال ددلوی میاشت وه چې کمونستانو دجهنمی زندان څخه آزاد شوو او هر څوک دخپل کور اووطن په لوری لاړل ، زه هم په ډیره بیړه له کابله دخپل کور په لوری ولاړم له نیکه مرغه چې دوردګو

[16]. دوردګوولایت ددوه لسیزویادښتونه ، محمد شفیق صادق .

[17] - دقاضی سید احمد شاه آغا خاطري .

ketabton.com - The Digital Library

ولایت د چک ولسوالی لا مخکی د مجاهدینو لخوا دکمونستانو له سړی خوارو څخه پاکه او آزاده شوی وه د مجاهدینو مرکزونه په کی فعال وو.

-څو ورځی وروسته دحزب اسلامی مرکز ته ولاړم ، څنی مجاهدین می د متعلمی او تحصیلی دوری څخه پیژندل ، او څنی کلیوال او دولس خلک وو ، هریو دعقیدی مدافع ، دعزم او ارادی څلی او دسنگر اتل معلومیده .

-دعقیدی د دفاع او دسنگر د ساتلو خبری او مجلسونه وو ، هرمجاهد روسانو او دهغه گوډا گیانو ته په لاس په اورکی خوت ، دشهادت کیسی وی ، او د دونیا له ژوند څخه بی پروا ئی وه .

-دهر چا خبری می اوریدلی او زه هم ډیر خوشحاله وم ، او د دعوت په ثمره باندی نورهم ډاډه کیدم ، ترڅنگ می یو دروند ،نورانی ، با وقاره سړی ناست وو ، چی مجاهدینو ئی ډیرعزت او احترام کاوه ، دده هر ه خبره به مجاهدینو ډیره په دقت اوریدله ، په خبروکی ئی علمی وزن وو، چی هره پوښتنه به ځینی وشوه په ډیر ښه لهجه او علمی دلائلو به ئی ځواب ورکاوه ، دتیرو زیاتو خبروئی ډه ډه کوله دروند اوعزتمن سړی وو.

-داسړی مولوی صاحب محمد پذیر مشهور په" قاضی پذیرکو" وو، دخدای ښلی په هکله مې چې څه اوریدلي وه همغسې وه اوکله چی بلد شوو رښتیا هم چی دهمداسی صفاتو څښتن وو.

-دچک ولسوالي داولو محرکینو څخه وو چی خلک ئی دکمونستانو په ضد پاڅون ته هڅولی وو، دجهاد فتوی ئی ورکړی وه ، خپله مدرس ، عالم اود فقهی متخصص وو، همدا دده علمی نبوغ وو چی دجهاد له اولی ورځی څخه د چک او دایمیردادو د ولسوالیو د قضاء مسؤلیت يې په غاړه اخستی وه ، حتی کله ناکله به دوردگو ولایت دنورو ولسوالیو څخه هم قضایاوی ورته راوړل کیدلی ، او په ښه توگه به ئی حل او

ketabton.com - The Digital Library

فصل کولی ، خلک ئی په تقوی او پرهیزګاری ډیر ډاډه وو ، همدا لامل وه چی په قضائی پریکړو کی موفق او دولس خلکوته ئی پریکړی دپوره منلو وړ وی .

-دچک او دایمیردادو د جبهاتو په سطحه د متنفذینو اوقوماندانانو په عضویت یوه لویه شوری رامنځته شوه چی مرحوم قاضی محمدپذیر ئی یو له مؤسسینو څخه وو، د ډیری شدیدی رایی خاوند وو، د وړو نزاکتونو څخه به ئی د ډډی کولو مشوره راکوله .

-دحوصلی او برد باری خاوند وو، او په حوصله به ئی توصیه کوله ، دچارو په هکله به ئی تصمیم د پوهی اوبیا به ئی دتصمیم او پلان په هکله تردید نه کاوه ، دجهاد دامانتونوښه تکړه امانت دارووه، د چلولی او فریب څخه ئی نفرت درلود ، دقضائی مسائلو په هکله ئی ډاراوتشویش نه درلود ، پخپلو کړو وړو ډیر ډاډه وو.

-اوکله چی دافغانستان داسلامی حزب د وردګو ولایت مالی مسؤل شو ډیر امین وو، که څه هم دجهاد په دوران کی دولایت د مالی مسؤل سره نقدی امکانات محدود وو ، خو قاضی صاحب به بیا هم مجاهدینو سره کومک او مرسته کوله او مجاهدینوبه د پلارپه څیر دده احترام درلود ، او مجاهدینوبه خپل مشکلات په ډیره آزاده توګه ورسره شریکول ، مشوره او دحل لاره او چاره به ئی ورښودله .

لنډه داچی که دقاضی صاحب محمد پذیردده دهلو ځلو په هکله کتاب ولیکل شی لا به هم لږوی ، قاضی صاحب دخپل عمر په وروستیو ورځوکی چی دعمر خزانه ئی په تمامیدو وه دوطن دآزادی په هکله ارمانجن

ketabton.com - The Digital Library

اود هیلوغوتی ئي ونه سپیرل شوه ، دعمر په (۵۴) کلنی او په کال ۱۳۷۳ هـ ش له دی فانی دنیا څخه ئی دهجرت په دیارکی سترګی پټی کړی الله جل جلاله د فردوس جنت ورکړی .[18]

۲- د مرحوم قاضی صاحب محمد پذیرپه یاد :

(قاضی محمد حسن اسلامی د مرحوم قاضی صاحب دهجرت او جهاد دسختوورځوملګرئ یادښت)

-هلته چی د نورمحمد ترکی له ناولی کودتا وروسته هجرت ته مجبور شوم زه او قاضی فیصل پیښور ته لاړو د ورسک کیمپ د یو شمیر هغو مبارزینو پنډغالی ته ورغلو چی هغوی هم زمونږ غوندی د کمونستانو له د ظلم له لاسه خپل وطن پری ایښی وو او په هجرت مجبورکړی شوی وو، په دی کیمپ کی می یو ترټولو سپین ږیری عالم ولید چی مولوی محمد پذیرد بکسمند یو مدرس عالم وو اوبل می نسبتا ترټولو کوچونی مهاجرولید چی هغه د مولوی صاحب تنکی زوی محمد نذیرملنګ وو دوی دواړه چی د خپل کور مشرانو او سرپرستان وو، سړی فکرکاوه چی چُرتونه به وهی خو مولوی صاحب د همت او استقامت وو ، مورږ ته به یی ډاډ را کاوه خپه کیږی مه الله جل جلاله به کمونستان ورک کړی وطن به آزاد شی سرلوړی به خپل وطن ته زو،

-خو کم وخت تیرشو چی وردګو ته دجهاد لپاره راغلو له پیښوره تر وردګو په ۱۳ ورځو کی راورسیدو د دی سختی خطرناکی اوګدی لاری مشکلات ما په خپلو خاطرو کی لیکلی دی ډوډی نه وه لاره سخته اوږده د غرو رغونو هسکی ټیټی د شپی د زرملی د مانښامه څخه تر سهاره مزل وهل څه عادی خبره نه وه بیا مولوی صاحب محمد پذیرغوندی یوه سپین ږیری عالم ته اوورسره تنکی ځوان زوی یی استاد محمد نذیر چې په

[18] - دقاضی سید احمد شاه اغا د لیکنې پای .

ketabton.com - The Digital Library

(استاد ملنګ) مشهور وه هم په لوړو ژورو کی به مو تیندکونه خوړل او چیری به په ویالو او لښتیو کی راپری وتو.

-لنډه دا چی وردکو ته راورسیدو د چک ولسوالی نوی فتحه شوی وه د جلګی علاقه داری څوورځی له مخی فتحه وه ، خوشحالی وي دمولوي صاحب خبره رښتیا شوه ، الله تعالی کمونستان ذلیله کړی وه سیمه آزاده وه هلته شورا اوولسوالی مجاهدینو فعاله کړی وه ، مولوی صاحب محمد پذیردولسوالی قاضی وټاکل شو، اوددې ترڅنګ به یی په مرکزکې مجاهدینوته د ډوډی په مهال کاسې ایښودلې اوخپله به یی خدمت کاوه ، مولوی محمد پذیر او مولوی عبدالظاهرجان آخندزاده داسلامی تحریک دځوانانودپلرونوپه شان د ډاډ اوتسل ستنې وې اومجاهدین به یی شااوخوا دزامنوپه شان را ټول وؤ ، هغه د جبهاتو قاضی شو خو باجرأته قاضي اوتل به یی فقهی کتابونه او معتبری فتاواوې په شا ګرځولې او ترنیموشپوبه مطالعه کوله ، ترڅوپه حکم کې خطا نشي .

-مابه تل ورسره بحث کاوه ، ژورعلم یی درلود اوتل به یی خپل معلومات په نوې اصطلاح آبدیت ساته ، هغه د سنګر مفتی وه ، دجهاد قاضی وه ، اوهرعالم دیته زړه نشوای نیولی ، هغه د قوی عزم ، کلک تصمیم ، کلکې ارادې او بشپړتوکل څښتن ؤو .

-تل به ئی سنګرونوکې مجاهدینوته احکام بیانول ، هغه ښه عابد اوذاکرسړی وه .

-بیا دجلوزوکیمپ کې سره ګاونډیان وه داختر لپاره موغوښتل خپلو نژدې ګاونډیانوکې ډوډۍ وکوو، خبره پدې شوه چې یوازې دنارینه ؤ لپاره اوکنه دښځولپاره به هم ډوډۍ وي ، ده وویل : قسم دی چې ښځوته ډوډی ونه کوئ که زه پدې پروګرام کې درسره موفقه وکوم .هلته زه دي خبرې ته متوجه شوم چې د ښځوپه هکله ئی څومره مهربانه ؤ.

ketabton.com - The Digital Library

-هو! هغه په جهاد او مبارزه کې مؤمنانه تشدد درلود خوپه مسلمانانو ډير مهربانه ؤ ، اوبيائی د ښځومظلوميت نشوای زغملئ هغه په مختلفودفترونوکې هم په امانت دارئ کاروکړ.د افغانستان د فتحې شپط ورځې وې چې د الله جل جلاله تقديروه هغه وفات شو.

-الله جل جلاه د جنتونه ورکړي ، اوجهاد او هجرت په سختيوکې ئې خپل زامن ښه عالمان کړل استاد ملنګ (محمد نذير علميار) او استاد محمد بشير مدني داسلامی علومودزده کړې لپاره سعودی ته واستول او الحمد لله چې ښه عالمان خپل وطن ته راغلل اود هيواد تکړه کدرونه شول ،الله جل جلاله د مرحوم قاضی صاحب ته جنتونه ورکړي او اولاره ئی دله لارويانوډکه وه .[19]

3- دزبير شفيقي نظرمخکې د هجرت په لارکی تيرشو .....

ليکوال : محمدبشير مدنی دمولوی محمدپذير زوی دمدينی منوری داسلامی پوهنتون دحديثودپوهنځی څخه ليسانس اودپيښور پوهنتون څخه ماستری لری اوفعلا په کابل کې دپوهنې وزارت داسلامی زده کړوپه معينيت کې دعلمی اومسلکی غړی په حيث دنده اجرا کوې .

[19] - قاضی محمد حسن اسلامی دقاضی صاحب دهجرت او جهاد دسختوورځوملګرئ .

ketabton.com - The Digital Library

خاتمه

الحمدلله چې د مرحوم مولوی محمدپذیر آخندزاده رحمه‌الله پیژندنه مو بشپړه کړله . دا کتاب مورِ د یو داسې شخصیت له ژوند سره اشنا کوي، چې د خپل ژوند هره لحظه یې د الله تعالی رضا، د اسلام خدمت، او د افغان مظلوم ولس د آزادۍ لپاره وقف کړې وه.

-قاضي محمدپذیر رحمه‌الله د علم، عمل، زهد، جهاد او تقوی مثال و. هغه د خپلو زده کړو له بشپړولو وروسته د امام، مدرس، او قاضي په توګه خپل ملت ته خدمت وکړ. د کمونیستي اشغال پر مهال یې د هجرت او جهاد لارې غوره کړې، او د وردګو ولایت په چک او جلګې ولسوالیو کې د اسلامي نظام د بنسټ ایښودونکو له جملې څخه شو. هغه د جهاد په ټولو برخو کې فعاله ونډه لرله، او د علماوو په صف کې یې ستر رول ادا کړ.

-که څه هم د ژوند پای ته نږدې د سرطان ناروغي پرې راغله، خو تر وروستۍ شیبې پورې یې د حق لارې نه انحراف ونه کړ، او په هجرت کې یې د حق کلمه پورته وساتله.

مورِ د داسې شخصیتونو په تاریخ افتخار کوو، او باید د دوی له ژوند نه عبرت واخلو، او راتلونکی نسل پرې وروزو. د الله تعالی نه دعا کوو چې مرحوم مولوی صاحب ته جنت الفردوس ورکړي، او دا لیکنه یې د صدقې جاریې په توګه قبوله کړي.

آمین یا رب العالمین

محمد بشیر مدني دمرحوم مولوی صاحب کشرزوی

ketabton.com - The Digital Library

دمنابعو فهرس

۱- دچک او دایمیردادو اسلامی پاڅون دزبیر شفیقی لیکنه .

۲- دقاضی سید احمد شاه آغا خاطري . ناچاپ .

۳- وردګوولایت ددوه لسیزویادښتونه ، محمد شفیق صادق . انرنیټ .

۴- قاضی محمد حسن اسلامی دقاضی صاحب دهجرت او جهاد دسختوورځوملګرئ ، خاطري ناچاپ .

۵- کابل ټکی کام د مولوی عبد الهادی لیکنه .انترنیټ .

۶- محمد بشیر مدنی د کتاب لیکوال .

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English